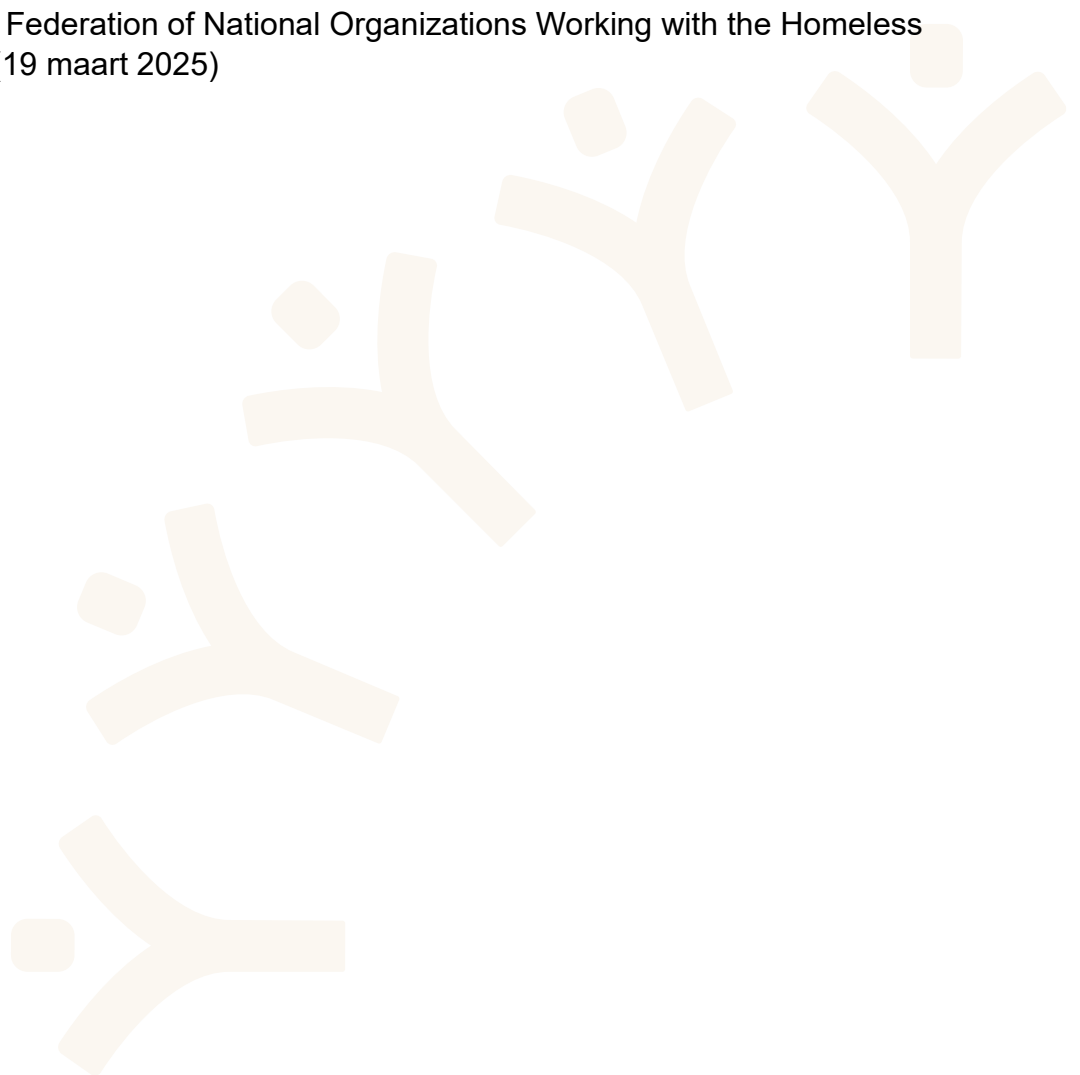

Vlaams
Mensenrechten
Instituut

Uitspraak Europees Comité voor Sociale Rechten over het Vlaams woonbeleid

No. 203/2021 European Federation of National Organizations Working with the Homeless
(FEANTSA) v. Belgium (19 maart 2025)

Inhoud

1. Klachtenprocedure voor het Europees Comité voor Sociale Rechten.....	2
2. Achtergrond van de zaak	3
3. Belangrijkste bevindingen	4
4. Aanbevelingen van het Comité van Ministers van de Raad van Europa	5
5. Conclusie	6

1. Klachtenprocedure voor het Europees Comité voor Sociale Rechten

Het Europees Comité voor Sociale Rechten (ECSR) is het toezichhoudend orgaan dat waakt over de naleving van de mensenrechtelijke bepalingen in het (herziene) Europees Sociaal Handvest.¹ Het Handvest voorziet een collectieve klachtenprocedure. Een klacht kan worden ingediend bij het Comité wanneer een organisatie van oordeel is dat een lidstaat de verplichtingen uit het Handvest niet naleeft. Bij het ECSR kunnen collectieve klachten worden ingediend zonder dat er een directe band met individuele slachtoffers nodig is. Dit recht is voorbehouden aan werkgevers- en werknemersorganisaties en bepaalde internationale niet-gouvernementele organisaties met een raadgevende status bij de Raad van Europa.² Dit betekent dat specifieke middenveldorganisaties collectieve klachten kunnen indienen.³ De uitspraken van het ECSR zijn juridisch niet afdwingbaar, maar kunnen wel een sterke morele en politieke impact hebben. Recent, op 19 maart 2025, werd Vlaanderen veroordeeld door het Comité omwille van het Vlaamse woonbeleid dat niet in conformiteit is met het Herziene Europees Sociaal Handvest, in de zaak FEANTSA v. België.⁴

2. Achtergrond van de zaak

De klacht werd ingediend door FEANTSA (*European Federation of National Organisations Working with the Homeless*), een organisatie die werkt rond dakloosheid. De zaak heeft betrekking op het Vlaamse woonbeleid tot 2021. Het Europees Comité voor Sociale Rechten heeft onderzocht of dit beleid in overeenstemming was met het herziene Europees Sociaal Handvest, op basis van de artikelen die Vlaanderen heeft aanvaard. Het Comité oordeelde dat het Vlaamse woonbeleid op verschillende vlakken tekortschiet en hiermee artikel 16 (Recht van het gezin op sociale, wettelijke en economische bescherming) van het handvest en artikel E (non-discriminatiebeginsel) in samenhang gelezen met artikel 16 van het handvest heeft geschonden.

¹ Raad van Europa. *Het Europees Sociaal Handvest*, Straatsburg, 1961, raadpleegbaar via: <https://www.coe.int/en/web/european-social-charter>.

² Raad van Europa, *Aanvullend protocol bij het Europees Sociaal Handvest tot invoering van een systeem voor collectieve klachten*, Straatsburg, 9 november 1995, raadpleegbaar via: <https://www.coe.int/en/web/european-social-charter/protocol-collective-complaints>

³ Raad van Europa, *List of international non-governmental organisations (INGO's) entitled to submit collective complaints*, 1 juli 2024, raadpleegbaar via: <https://rm.coe.int/gc-2024-22-bil-list-ingos-01-07-2024/1680b0d4b1>

⁴ Europees Comité voor Sociale rechten, 15 september 2021, Complaint No. 203/2021, *European Federation of National Organizations Working with the Homeless (FEANTSA) v. België*, raadpleegbaar via: <https://www.coe.int/en/web/european-social-charter/-/no-203-2021-federation-of-national-organizations-working-with-the-homeless-feantsa-v-belgium>

3. Belangrijkste bevindingen

- **Onvoldoende betaalbare huisvesting**
 - De Vlaamse overheid heeft onvoldoende maatregelen genomen om huisvesting betaalbaar te maken voor kwetsbare groepen (te veel nadruk op het eigen woonbezit, onvoldoende aanbod sociale woningen en het beperkt effect van huurtoeslag).
 - ➔ Dit wordt als een schending van artikel 16 van het Handvest beschouwd.
- **Tekortkomingen in de kwaliteit van huisvesting**
 - Er is een groot aandeel inadequate woningen, vooral in de private huurmarkt en de handhaving van minimale woonnormen is ontoereikend.
 - ➔ Dit wordt als een schending van artikel 16 van het Handvest beschouwd.
- **Gebrek aan woonzekerheid**
 - De overheid verzamelt te weinig data over dakloosheid en uithuiszettingen, waardoor een effectief beleid moeilijk is.
 - De inzet op kortlopende huurcontracten beperkt de woonzekerheid van personen.
 - Er zijn onvoldoende adequate maatregelen om uithuiszettingen te voorkomen.
 - ➔ Dit wordt als een schending van artikel 16 van het Handvest beschouwd
- **Discriminatie in de sociale huisvesting**
 - De lokale bindingseis (voorrang voor personen die minstens vijf van de laatste tien jaar in de gemeente hebben gewoond) wordt als discriminerend beschouwd op basis van socio-economische status en afkomst.
 - ➔ Dit wordt als een schending van artikel E in combinatie met artikel 16 van het Handvest beschouwd.
- **Taal- en werkvereisten**
 - De verplichting voor sociale huurders om Nederlands te leren en zich in te schrijven bij de VDAB werd niet als een schending van het Handvest gezien, omdat er ondersteunende maatregelen bestaan en uitzonderingen mogelijk zijn.
- **Discriminatie in de private huurmarkt**
 - Hoewel er een verbod op discriminatie in de huisvestingssector bestaat, is de handhaving ontoereikend.

- De overheid laat de controle grotendeels over aan zelfregulering door de sector, wat als onvoldoende wordt geacht.
- ➔ Dit wordt als een schending van artikel E in combinatie met artikel 16 van het Handvest beschouwd.

4. Aanbevelingen van het Comité van Ministers van de Raad van Europa

Op 22 oktober 2025 heeft het Comité van Ministers van de Raad van Europa, als hoogste besluitvormingsorgaan bestaande uit de ministers van Buitenlandse Zaken van de lidstaten, de aanbevelingen ter opvolging van de uitspraak van het Europees Comité voor Sociale Rechten goedgekeurd.⁵ De volgende aanbevelingen gericht op het verbeteren van het recht op wonen in het Vlaamse Gewest werden gedeeld:

- Neem maatregelen om de toegang tot adequate en betaalbare huisvesting voor huishoudens met een laag inkomen in het Vlaamse Gewest te verbeteren, onder meer door het sociale woningaanbod uit te breiden en de toelatingscriteria voor huursubsidies te verruimen.
- Overweeg manieren om de handhaving van kwaliteitsnormen voor huisvesting in het Vlaamse Gewest te verbeteren en neem meer gerichte maatregelen om verbeteringswerken aan te moedigen, vooral in het lagere segment van de private huurmarkt.
- Verzamel uitgebreide kwantitatieve en kwalitatieve gegevens over alle aspecten van dakloosheid en uithuiszettingen in het Vlaamse Gewest, inclusief gegevens op basis van geslacht, ras, handicap, leeftijd, gezinssituatie en inkomen.
- Zorg ervoor dat kortlopende huurovereenkomsten in het Vlaamse Gewest alleen in strikt omschreven omstandigheden worden gebruikt en dat huurovereenkomsten in het algemeen voldoende bescherming bieden voor de rechten van huurders.

⁵ Aanbeveling CM/RecChS(2025)22 van het Comité van Ministers van de Raad van Europa, CM/RecChS(2025)22, 22 oktober 2025, raadpleegbaar via:

[https://search.coe.int/cm/fre#{%22CoEIdentifier%22:\[%22091259488028eea1%22\],%22sort%22:\[%22CoEValidationDate%20Descending%22\]}](https://search.coe.int/cm/fre#{%22CoEIdentifier%22:[%22091259488028eea1%22],%22sort%22:[%22CoEValidationDate%20Descending%22]})

- Neem maatregelen om uithuiszettingen als gevolg van betalingsachterstanden in het Vlaamse Gewest te voorkomen, onder meer door effectieve hulp en bemiddelingsprocedures.
- Zorg ervoor dat huishoudens met een laag inkomen in het Vlaamse Gewest voorrang krijgen bij de toewijzing van sociale woningen en dat discriminerende vereisten die geen verband houden met de woonbehoefte worden verwijderd.
- Neem maatregelen om het verbod op discriminatie bij verhuur op de private huurmarkt in het Vlaamse Gewest actief te handhaven.

België, en meer bepaald het Vlaams gewest, wordt geacht deze aanbevelingen op te volgen en binnen een termijn van twee jaar een gedetailleerd verslag in te dienen over de genomen maatregelen en behaalde resultaten.

5. Conclusie

Volgens het Europees Comité voor Sociale Rechten vertoont de Vlaamse regelgeving ernstige tekortkomingen in het voorzien van betaalbare en kwalitatieve huisvesting, vooral voor kwetsbare groepen. Het beleid rond sociale huisvesting bevat discriminerende elementen, zoals de lokale bindingseis en ook de wachtlijsten blijven een probleem. Tegelijkertijd blijven private huurders blootgesteld aan discriminatie zonder voldoende effectieve bescherming.

Het Comité van Ministers van de Raad van Europa biedt duidelijk aanbevelingen: uitbreiding van het sociale woningaanbod, betere handhaving van kwaliteitsnormen, preventie van uithuiszettingen, en actieve bestrijding van discriminatie.

Het Vlaams Gewest moet binnen twee jaar aantonen dat deze maatregelen effectief zijn opgevolgd.